

Vergaderjaar 2015–2016

33 625

Hulp, handel en investeringen

Nr. 213 HERDRUK¹

**BRIEF VAN DE MINISTER VOOR BUITENLANDSE HANDEL EN
ONTWIKKELINGSSAMENWERKING**

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 24 mei 2016

Hierbij bied ik u, mede namens de Minister van Economische Zaken, de Minister en Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, een brief aan over de nationale uitvoering van de *Global Goals*, zoals met uw Kamer besproken tijdens de behandeling van de begroting voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking op 26 november 2015 (Handelingen II 2015/16, nr. 30, item 17).

In deze brief doet het kabinet tevens de toezegging gestand uw Kamer te informeren over het beleid ten aanzien van de monitoring van de *Global Goals*, zoals gedaan tijdens het Algemeen Overleg over de Post-2015 ontwikkelingsagenda en de conferentie over *Financing for Development* van 8 september 2015 (Kamerstuk 32 605, nr. 172).

De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking,
E.M.J. Ploumen

¹ Ivm het laten vervallen van de bijlage die eerder bij het stuk is aangeboden.

1. Inleiding

Eind september 2015 bereikten de regeringsleiders van 193 lidstaten van de Verenigde Naties (VN) in New York een akkoord over de 2030 Agenda voor Duurzame Ontwikkeling.² Voor het eerst in de geschiedenis van de Verenigde Naties is er een universeel akkoord bereikt over de aanpak van grote mondiale uitdagingen. De *Global Goals* vormen de kern van de nieuwe agenda. Zij zullen de komende 15 jaar een belangrijke rol vervullen in de grote internationale fora, zoals de Verenigde Naties, de Europese Unie, de Internationale Financiële Instellingen, het *World Economic Forum*, de OESO en de G20. De nieuwe doelen dragen bij aan rechtvaardigheid, veiligheid en welvaart in de wereld.

In deze brief wordt ingegaan op de manier waarop de nieuwe agenda in Nederland zal worden uitgevoerd. Ook wordt uiteengezet wat de Nederlandse inzet is tijdens de onderhandelingen over de monitoring van de *Global Goals*. Hierover zal in juli in de Verenigde Naties een akkoord moeten worden bereikt tijdens het jaarlijkse forum over de *Global Goals*, het zogenaamde *High-Level Political Forum*. In de Kamerbrief over inclusieve ontwikkeling van 28 september 2015 (Kamerstuk 33 625 nr. 182) is reeds aangegeven welke internationale initiatieven Nederland zal ondernemen in het kader van de *Global Goals* in aanvulling op de beleidsnota «Wat de Wereld Verdient». Ook de aangescherpte inzet op beleidscoherentie voor ontwikkeling, met een focus op acht beleids-terreinen, draagt bij aan het behalen van de *Global Goals* wereldwijd. Uw Kamer ontvangt voor de zomer de rapportage over de behaalde resultaten op deze coherentieagenda.

2. Nationale uitvoering

Alle 193 VN-lidstaten moeten in 2030 voldoen aan de afgesproken *Global Goals*. Zij hebben ingestemd met de uitvoering van de *Global Goals* in eigen land door het nemen van nieuwe beleidsinitiatieven, het opstellen van nationale rapportage en het organiseren van consultaties en samenwerking met diverse betrokkenen in de samenleving. Hieronder wordt op deze drie onderwerpen nader ingegaan, evenals op de rol van de Europese Unie bij de nationale implementatie.

2.1. Beleidsinitiatieven

Inhoudelijk

Nederland verwelkomt de *Global Goals* als een kans voor het verbeteren van het nationale beleid daar waar dat nodig is. Waar Nederland al voldoet, zal dit worden gecommuniceerd. Waar Nederland nog niet voldoet, zal worden gekeken hoe het huidige kabinetsbeleid moet worden bijgesteld. Daarbij moet worden gezien welke beleidsopgaven er voor een volgend kabinet zijn. De eerste rapportage over de *Global Goals* zal hier nadere duiding aan geven.

Naar verwachting voldoet Nederland grotendeels aan de *Global Goals*. Deze verwachting is gebaseerd op twee rapporten en een eerste interne inventarisatie op rijksniveau. Zo komt uit een rapport van de Bertelsmann Stiftung naar voren dat Nederland goed scoort op gezondheidszorg, eerlijk werk en economische groei.³ Het Planbureau voor de Leefom-

² Zie: Algemene Vergadering, «Transforming our world: the 2030 Agenda for Sustainable Development» (A/RES/70/1), 25 september 2015.

³ Christan Kroll, «Sustainable Development Goals: Are the rich countries ready?», juli 2015, pagina 39.

geving concludeert dat Nederland kan voortbouwen op veel bestaande beleidsdoelen, beleidsprogramma's en rapportages.⁴ Sommige termijnen zijn gelijk aan die van de *Global Goals* of liggen zelfs nog verder in de toekomst:

- Klimaatagenda 2030
- Streefgetal tuberculose 2035
- Groene Groei Beleid met mijlpalen 2020 en 2050
- Deltaprogramma 2050
- Natuurambities Grote Wateren 2050–2100

Voorbeelden van beleidsterreinen waar Nederland nog actie op moet ondernemen zijn:

- Het beëindigen van een aantal overschrijdingen langs overwegend drukke wegen binnen steden en in de directe omgeving van veehouderijen, zodat de Europese grenswaarden voor luchtkwaliteit nergens in Nederland meer worden overschreden (subdoelstelling 3.9).
- Het verzekeren van volledige en doeltreffende deelname van vrouwen en gelijke kansen inzake leiderschap op alle niveaus van de besluitvorming in het politieke, economische en openbare leven, in het bijzonder vrouwen in bestuursfunctie (subdoelstelling 5.5).
- Het inzetten op verdere integratie van de energiemarkt in Europees en regionaal (Noordwest-Europees) verband om ook bij een fluctuerend aanbod van een toenemend aandeel van hernieuwbare energie de voorzieningszekerheid te kunnen borgen. Op deze wijze dient de toegang tot betaalbare, betrouwbare, duurzame energie en moderne energie voor iedereen op zowel de korte als lange termijn te worden verzekerd (doelstelling 7).
- Het stellen van kwantitatieve doelen voor het op de markt brengen van meer duurzame producten en het duurzamer consumeren in het programma Circulaire Economie naar aanleiding van de motie Cegerek/Dijkstra⁵ en het pakket Circulaire Economie van de Europese Commissie uit december 2015.⁶ (subdoelstellingen 8.4 en 12.2).

Op de website www.rijksoverheid.nl⁷ is bij elk van de 169 subdoelstellingen het bestaande en voorgenomen rijksbeleid samengevat.

Procedureel

De uitvoering van de nieuwe agenda is binnen de Nederlandse overheid een kabinetsbrede verantwoordelijkheid. Departementen zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de onderdelen die op hun beleidsterrein liggen. Omdat veel doelen alleen in samenhang met elkaar kunnen worden gerealiseerd, wordt waar nodig onderling nauw samengewerkt. Wanneer nodig zal gebruik gemaakt worden van de bestaande fora voor afstemming op hoog-ambtelijk en politiek niveau. De Minister voor Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking vervult op dit moment een coördinerende rol. Ter ondersteuning van deze rol is per 1 februari 2016 een «Coördinator Nationale Implementatie» aangesteld. De coördinator is gevraagd om een plan van aanpak op te stellen voor de uitvoering van de *Global Goals* in Nederland en te adviseren over de coördinatie van de nationale uitvoering.

⁴ Lucas/Ludwig/Kok/Kruitwagen, «Sustainable Development Goals in the Netherlands: Building blocks for environmental policy for 2030», januari 2016.

⁵ Kamerstuk 34 300 XII nr. 27.

⁶ Zie: http://europa.eu/rapid/press-release_MEMO-15-6204_nl.htm.

⁷ Zie: www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/ontwikkelingssamenwerking/inhoud/internationale-afspraken-ontwikkelingssamenwerking/global-goals-werelddoelen-voor-duurzame-ontwikkeling

Voor de nationale uitvoering van de doelen kiest het kabinet voor een doelgerichte en pragmatische aanpak. De gestelde doelen worden waar mogelijk meegenomen in bestaande beleidsinitiatieven en aanvullende administratieve lasten worden voorkomen. Een goed voorbeeld is de uitwerking van de «Groene Groeistrategie», waarin de relevante onderdelen van de *Global Goals* zijn meegenomen. Een ander voorbeeld is het «Platform Onderwijs 2032».

Het kabinet heeft voor een interdepartementale coördinatiestructuur voor de *Global Goals* gekozen waarbij per departement een *focal point* is benoemd. Deze personen hebben zitting in een werkgroep onder leiding van de Coördinator Nationale Implementatie. Hun opdracht is:

- toezien op de monitoring van de voortgang op nationaal niveau en de rapportage over de doelen;
- bevorderen van de samenwerking tussen verschillende belanghebbenden (bedrijfsleven, maatschappelijke organisaties, kennisinstellingen en overheden) bij de uitvoering van deze agenda;
- bijdragen aan de analyse van de beleidsopgave die laat zien of het Nederlandse en, waar van toepassing, het Europese beleid toereikend zijn om de doelen in 2030 te halen.

2.2. Nationale rapportage

Nationaal neemt Nederland de monitoring en rapportage voortvarend en pragmatisch ter hand. Voor het opstellen van de nationale rapportage over de voortgang op de *Global Goals* in Nederland zal vooral gebruik worden gemaakt van bestaande data, indicatoren en rapportages. Het is belangrijk dat belanghebbenden hierbij betrokken worden, zodat er een interactieve dialoog kan plaatshebben met overheden over de implementatie van de *Global Goals*. De volgende stappen worden gezet:

- Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft als doel gesteld om in september 2016 het indicatorendeel van de Monitor Duurzaam Nederland uit te brengen, gegroepeerd rondom en uitgebreid met indicatoren van de *Global Goals*. Dit zal een eerste overzicht geven van de stand van zaken in Nederland op basis van reeds beschikbare data. Het Planbureau voor de Leefomgeving, het Sociaal en Cultureel Planbureau en het Centraal Planbureau zijn op dit moment in overleg over het mogelijk opstellen van beleidsanalyses, de zogenaamde verkenningen, op basis van het overzicht van het Centraal Bureau voor de Statistiek.
- Momenteel vindt overleg plaats tussen de overheid en het Centraal Bureau voor de Statistiek, het Sociaal Cultureel Planbureau, het Planbureau voor de Leefomgeving en het Centraal Planbureau over de nationale rapportage van de *Global Goals* op basis van de Monitor Duurzaam Nederland.
- Naast de formele rapportage zullen diverse kennisinstellingen en organisaties landen, waaronder Nederland, langs de meetlat (van onderdelen) van de *Global Goals* leggen.

2.3. Consultaties en samenwerking

De *Global Goals* zijn een zaak van iedereen. In Nederland zijn al veel bedrijven, maatschappelijke organisaties, financiële instellingen, kennisinstellingen en overheden aan de slag gegaan met de *Global Goals*. Zij zien kansen om met hun kennis, innovatiekracht en investeringen nationaal en internationaal bij te dragen aan de uitvoering van deze agenda. Een goed voorbeeld is het *Global Goals Charter NL*, een platform dat meer dan 75 van de bovengenoemde partijen verbindt om partnerschappen op te zetten teneinde de *Global Goals* te realiseren. De Nederlandse rijksoverheid participeert in dit initiatief om de samen-

werking tussen diverse partners zowel nationaal als internationaal te bevorderen. Onderdeel van deze samenwerking is een gezamenlijke website, waarop informatie over de inzet van diverse Nederlandse partners voor de doelen bijeengebracht wordt (www.globalgoalsnl.nl).

2.4. Uitvoering in de Europese Unie

Een belangrijk deel van het Nederlandse beleid komt uit Brussel. Daarom is het voor de nationale uitvoering van de *Global Goals* in lidstaten van groot belang dat de Europese Unie werk maakt van de uitvoering van de doelen in het interne en externe beleid. De Europese Commissie heeft in oktober 2015 de implementatie van de *Global Goals* als een van haar 23 initiatieven in het werkprogramma voor 2016 benoemd. Sindsdien werkt de Commissie aan een *roadmap* voor de implementatie van de doelen. Als EU-voorzitter dringt Nederland erop aan dat de Europese Commissie op korte termijn met concrete voorstellen komt. Nederland zet zich als voorzitter actief in voor samenwerking op Europees niveau. Bijvoorbeeld door kennisuitwisseling over de nationale uitvoering door EU-lidstaten te faciliteren. En door samenwerking met verschillende belanghebbenden voor de uitvoering van de *Global Goals* op Europees niveau te bevorderen, geïnspireerd door het voorbeeld van het Nederlandse *Global Goals Charter*. Ook is tijdens de Raad van Ministers voor Ontwikkelingssamenwerking op 12 mei 2016 aandacht besteed aan de uitvoering van de *Global Goals* in het externe beleid van de Unie. U bent hier over geïnformeerd in de geannoteerde agenda voor de Raad Buitenlandse Zaken – Ontwikkelingssamenwerking van d.d. 12 mei 2016 (Kamerstuk 21 501-04, nrs. 185 en 186). Ook biedt de Milieuraad van d.d. 20 juni 2016 de gelegenheid om over de uitvoering van de *Global Goals* te spreken.

3. Monitoring en rapportage

De afspraken over monitoring en rapportage in het akkoord van september 2015 over de *Global Goals* zijn uitgewerkt. De Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties heeft in januari 2016 zijn rapport met aanbevelingen voor monitoring uitgebracht:

- Tijdens het jaarlijkse *High-Level Political Forum* (11 tot 20 juli 2016) zal een voortgangsrapport van de *Global Goals* met de feitelijke stand van zaken van de uitvoering wereldwijd gepresenteerd worden. Dit jaar is het overkoepelende thema van het HLPF *Leaving No One Behind* (LNOB). Nederland zal hierbij een bijeenkomst organiseren met als doel vroegtijdige actie te stimuleren om de allerarmsten te bereiken.
- Daarnaast zullen VN-lidstaten op vrijwillige basis een nationale presentatie geven over de implementatie in eigen land. Omdat er al vier EU-lidstaten een nationale presentatie geven en Nederland ook al het EU-voorzitterschap heeft, zal de Nederlandse presentatie niet eerder dan in 2017 op de rol staan.
- Eens per vier jaar zal een uitgebreid rapport uitgebracht worden met beleidsanalyses over de voortgang en de uitdagingen ter voorbereiding van de bespreking in de Algemene Vergadering van de Verenigde Naties.

Nederland zet erop in om het proces rondom monitoring en verantwoording technisch van aard te houden. Monitoring en rapportage moeten transparant, inclusief, onafhankelijk en op robuuste data gebaseerd zijn. Het is belangrijk dat maatschappelijke partners deel kunnen nemen aan het *High-Level Political Forum* en betrokken worden bij het monitoringsproces, zodat zij in staat gesteld worden om een effectieve dialoog te voeren met overheden over de implementatie van de 2030 Agenda. Als EU-voorzitter heeft Nederland een rol gespeeld bij het

formuleren van een gezamenlijke EU-positie waarin deze uitgangspunten bevestigd zijn.

De Statistische Commissie van de Verenigde Naties heeft in maart 2016 de indicatoren gepresenteerd op basis waarvan de voortgang op de *Global Goals* zal worden gemeten. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft als lid van de expertgroep binnen de Statistische Commissie een belangrijke rol gespeeld bij het opstellen van de indicatoren. Het gaat in totaal om 230 indicatoren.

Nederland werkt via het co-voorzitterschap van het *Global Partnership for Effective Development Co-operation* aan betere monitoring van de effectiviteit van de internationale inspanningen en aan het belang van kennisuitwisseling over multi-stakeholder partnerschappen voor de nieuwe doelen.

4. Slot

De overheid heeft de nationale uitvoering van de *Global Goals* in gang gezet. Er is een Coördinator Nationale Implementatie benoemd, die samen met andere ministeries bestaande en aangekondigde beleidsinitiatieven per subdoelstellingen in kaart heeft gebracht. Het Centraal Bureau voor de Statistiek komt in het najaar van 2016 met eerste rapportage over de *Global Goals* in Nederland. In de Europese Unie heeft Nederland actief ingezet op spoedige uitvoering en het betrekken van verschillende maatschappelijke partners hierbij. Ook is de samenwerking met bedrijven, maatschappelijk middenveld, kennisinstellingen en filantropen opgestart in het kader van de *Global Goals Charter*. Hiermee is een goede basis gelegd voor de uitvoering van de *Global Goals*.